

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és esütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosánál utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

A' medárdi vásár közelegetével szives tisztelettel figyelmeztetjük a' két haza főleg távolabb vidéki t. ez. közönségét, hogy mint e folyó lélvben, ugy ezentul is mélt. Széchenyi István gr. ur folytonos együttmunkálása, mint szinte más jeles társaké mellett, megjelenendő testvér lapjainkra eddig maradt az előfizetés, t. i. postán és Budapesten házhozküldéssel boríték alatt felvire 6 p.fr. borítékalanul házhozküldve pedig 5 p.fr., mihez képest e' vásárra minden tájra számosan jövő biztos alkalom által a' szerkesztőségénél (Pest ur utca 453 sz. Trattner-Károlyi-ház első emeletén) legkönnyebben elintézhetni az előfizetést. A' Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

A' multkor elmaradt Társalkodót jövő számban pótolandja a' szerk.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország Kinevezések's halál-
lozások; névmagyaritás. A' szentgróti levél elemzése; gr. Szé-
chenyi Istvántól. Felelet gr. Dessewffy tőredékeszméire az ipar és
keresked. politika tárgyában. Dunafiszaai csatorna. Adakozások Re-
guly számára. Soprony, Mármaros, és Bars megyék közgyűlései.
Gyáralapító társaság. Budapesti napló.

Amerika (Földrendések, hőmúlás okozta szerencsétlenség.)
Franciaország (Parisi erősitések; a' P. H. 478. szá-
mára vonatkozólag.)
Ertesítő.

Magyar- és Erdélyország.

A' nm. Iltanács Cezár Fer. halála által a' közalapít-
ványi pénztárhivatalnál megürült üzető tisztségre Trübs-
vettler Fer. eddigi járulnokot; cunek helyére járulnokul
R és Alajos eddigi díjas gyakornokot, e' helyett pedig fi-
zetéses gyakornokul A n k e r Lajos eddigi díjnélküli gya-
kornokot alkalmazá. — G a u l József lubochnai kamrai er-
dökerülő f. e. mart. 20kán meghalt.

Ft. D ö m e Károly, pozsonyi társas kápt. kanonok; a'
magyar irodalom őszbajnoka, 's Metastasio szimfóniáinak
fordítója Pozsonyban máj. 21kén; A l b a e h Saléz pedig
— Szaniszló fivére — benedek rendi aldozó pap, 's a' győri
kir. akademi. mathesis professora máj. 20kán Győrött jobb
életre szenderült. Béke lebegjen fölöttük.

Molitorisz Károly vezetéknévűnek, M o l n a y'ra vál-
toztatását a' Fge kegy. megengedte.

Addig is, míg rendes levelezőnk tudósítását közlenők,
tudatjuk olvasóinkkal, miszerint Bihar megye tisztújítási
határnapjaul f. e. június 23ka tüzetett ki.

A' szentgróti levél elemzése.

III.

Utolsó alkalomkor azon állítással végzém okos-
kodásomat és pedig tökéletes igazsági hiszemben:
legelőszér, hogy a' magyar tekintélyes családok ép-
pen nem azért sánylenek, mert a' honban nincsenek
fabrikák, és a' honbul például csak pamutszövetekért
évenként 17 millió vándorol ki, de egészen más okok-
bul, mellyeknek egy részét legott fel is hoztam; 's
aztán, hogy azért, mert némi tekintélyes családok
pusztulnak, Magyarországot általján véve még nem
mondhatni sorvadási állapotúnak.

Ma éppen e' véleményben vagyok, és alig tar-
tom lehetőnek, hogy bár ki is képes legyen, állításo-
mat ezafelőlag a' szentgróti levél tartalmára utalva,
ellenkezőt bizonyítani.

Deák diagnózisát Magyarország állapota fölött,
én ehez képest gyökerénél elhibázottnak és ekkép e-
gészen hézagosnak és alaptalannak tartom. Oly e-
setben pedig, mikor a' nyavalya oka meg nem mérté-
tetik és az valami másnak tulajdonítatik, mikor t. i.
hibás a' diagnózis, akkor ugyan kérdem, lehetséges-
e, hogy a' supponált de nem létező nyavalya legyő-
zésére praescribált gyógyszer okszerintileg illő és
helyes legyen? Én nem gondolom, hahogy az o k s-
szerintit nem pótolja véletlen; mi azonban,
én legalább ugy hinném, nem szolgálhat gyógyítási
alapul, kivált mikor egész nemzet beteg állapota fo-
rog kérdésben.

Ha ehez képest nekem Deák ellen ezafelőlag fel-
lépni volna egyedüli szándokom, és nem inkább a' val-
lót lehető legtisztábban kitüntetni, én ezenbel bere-
keszhetném a' szentgróti levél elemzését; mert ha
azon sarkalat, mellyre Deák gyógymodorát állítja,
hibás, akkor természet szerint mind annak is alap-
nélkülinek kell vagy egyedül véletlen művének
lehet lenni, mi a' hézagos sarkalatra rakatik. Mind-
addig tehát, míg el nem dönthetőleg be nem bizonyít-
tatik az, hogy Magyarország csakugyan sorvadási
állapotban sánylik, mindaddig szorosán véve, nekem
nem volna legkisebb további dolgom a' szentgróti le-
véllel.

Miután azonban, mint érintém, nem szószapo-
ritás, ujságcikkírás, ujhuzás és kötekedés célom,
hanem hogy drága hazánk bajai gyökérokuknál fog-
va megismérve gyökeresen gyógytassanak, én a'
szentgróti levél elemzését folytatva egyenesen fel-

akarom tenni, hogy Deák tisztán látott és Magyaror-
szág baja valósággal közszegénységnek indulás,
honi nyavalyáink legnyugtalanítóbb symptomája,
sorvadás.

'S most nézzük, e' supponált nyavalya ellen mit
praescribált Deák?

1 szer hogy kiadási lajstromunkbul nemes önta-
gadással töröljünk ki jövőre sokat.

2 szer hogy mások helyébe pedig írjunk honi
kelmeket.

Már megvallom, nem bámulhatom Deákot elég-
gé, ha valósággal azt hiszi, hogy e' két recept ki
fogná a' magyart gyógyítani sorvadásából, ha csak-
ugyan e' nyavalyában sánylik.

Én ezt nem hiszem, sőt ellenkezőleg azt gondol-
lom, hogy azon két gyógyszer, mellyet Deák sor-
vadás ellen praescribált, éppen ellenkezőt fog szülni,
azaz sorvadásbul kigyógyítás helyett, a' k a l m a z-
á s á b a n egyenesen sorvadás fog bekövetkeztet-
ni vagy legalább elősegíteni, mindig feltéve, miké-
p valósággal sorvadási nyavalyára van a' magyarnak
hajlama; a' k a l m a z á s á b a n mondom, mert soha
nem szabad felejtetni, miképp legtöbb beteg az orvosi
disciplinának (regime) egyedül azon részét szereti
követni lélekisméretesen, melly neki édes, azt viszont
felelté hanyagon vagy éppen nem, melly neki keserű.

Igy például miképp fogja alkalmazni Deák első
recipjét azoknak legnagyobb része, kik orvosoltat-
ni hagyják általa magukat és ez által közvetve a' ha-
zát. Tán ugy, hogy ezentul korábban fognak kelni,
későbbben lefekünni, miképp aztán erősebben és esze-
sebben dolgozzanak mint eddigelé; azt pedig, mit
kétszerezett szorgalom és izszadtsággal aratandnak,
kamatra adják vagy élire verjék, és magoknak csak
annyi éledelet engedjenek, mennyi szorosán szük-
séges? Éppen nem! Illyest a' képzelet phantasmagori-
ál, az élet mezején azonban effle cynicus recipék,
ha valamit következtetnek, rendszerint csak azt kö-
vetkeztetik, hogy a' szennyes üngös, semmit sem
költő de nem is szerző holdkörös pipázók száma nö-
vekszik, milly egyedek hijával a' honban ugy sem
vagyunk, sőt tulajdonképp ezek súlyesztk koporsóba
a' hon. Mert ha van haza, hol két kézzel fognak min-
denhez, mi csak egy kis plausibilitással szolgálhat
"semmit sem tevési" ürügyül és bujdosdi ajtócskaul,
az bizony nem más, mint kimondhatatlan drága, de
sült galamb után sovargó hazánk.

"A' fényűzés minden más országnak állás, csak
a' magyarnak átok, átok azért mert 'sat." Igy tartja
a' szentgróti levél. (Lásd Pesti Hirlap 443. sz.)

Ugyan mi akar ez által mondatni: "Minden más
országra áldás mi Magyarországra átok"? Hol itt az
elválasztó határ, hol egyáltalában az itt előforduló
ezer árnyéklat meghatározása? És ugyan kérdem,
mi a' fényűzés, mi nem? Vagy jobban mondva, mi
tartozik a' fényűzés rovatába, mi nem?

Például ugy lakni és ugy élni, mint általján vé-
ve a' sváb paraszt lakik és él Magyarországnban, ez
ugyan a' fényűzés rovatába tartozik-e vagy sem?
Vagy mint lakik és él a' honban számtalan német ke-
reskedő és polgár, ki csakugyan kényelmes házak-
ban lakik és magátul alig tagad meg valamit? Ez
valljon fényűzés-e vagy mi?

Ha fényűzés, akkor a' magyarnak általján vé-
ve nem csak nem igen lehet kiadási lajstrombul kí-
törölni sokat, de éppen ellenkezőleg sokat belé kell
még írnia, minthogy caeteris paribus, azaz vagyona-
hoz, szabadalmihoz, politikai állásához képest sokkal
kevesebb éledeletet közt él általján véve a' 136,000
magyar nemesi család, a' magy. kereskedőséget, pol-
gárságot és parasztságot ide értve — a' clerusul ez
uttal ne szóljunk — mint a' honnak német, görög 'sat.
lakosa. Azon fogyasztás pedig, melly ez utolsó ál-
tal történik, az iparnak lehető legerősebb tényezője,

mellyet zsibbasztani kár volna. Ha pedig nem fény-
űzés, akkor ugyan mi az tehát, miben általján véve
még inkább meg kellene magát békőzni a' magyarnak?
"Általján véve és még inkább" mondom, mert
ugyan kérdem — némi fecserőket ide nem értve —
ugyan nem elég nyomorultan, vagy legalább nem e-
lég 'simplán' lakik és él-e mostanság általján véve a'
magyar? Biz Isten tudja, dús hazáját és roppant sza-
badalmat tekintve, olly 'simplán' sőt olly nyomorultan,
mint sehol senki széles e' világon.

Bármilly különösnek tartassék is, mit itt mon-
dandok, azért még sem átalom ezennel állítani, hogy
azon negatív műtétel, t. i. a' nem költés, melly a'
szentgróti levélben ajánltatik, korántsem olly nehéz
és nemes és erényes és különösen hasznos valami,
mint azt sokan hinni látszanak. Én e' felfogást egye-
nesen a' számtalan magyar nemzeti aberratiók sorá-
ba helyezem, mellynek eredménye passivitas és mel-
lyen elvőgre diadalmaskodunk kell, ha nem aka-
runk a' civilisált nemzetek láncsorában örökké leg-
hátul állni.

Minap egy szép, valami 9 éves fiu nyolez vagy
még több lépesőfokon ugrott le. Bámulták és dicsér-
ték őt. Én magamban azt gondoltam: ez még nem nagy
mesterség, esőrgősapkás, ha kedve csoszszan, még
a' szent István tornyárul is leeresztheti magát. Ehez
csak akarat kell, sőt fejesség is elég, mert a' vis
centripeta maga magátul elvégzi a' többit. Ámde föl-
felé, fölfelé, hogy megy az? Itt a' bökkenő! Ehez
puszta akarat még nem elég, de ügyesség és erő is
kell.

Igy van a' "nem költéssel", melly ha erény, bi-
zony csak passiv erény, és bizonyára nem az, melly
Magyarországot emelni fogja; minthogy a' minden-
ben annyira hátramaradt hazát igazi virágzásra e-
gyedül azon "értelmes munka-megfeszítés" emel-
heti, melly nem cynicus patikákban, de csupán az
életnek minden éledelettel kinálkozó mezején fej-
ledez.

Nem véteni, nem esorbítani a' hazán, magában
vajmi szép, de hasonlólag szinte csak olly passiv e-
rény, mint nem költeni; a' hazának felvirágoztatá-
sára azonban korántsem elég, mert illy műtételre el-
kerülhetlenül ecelekvő, kiállító erény szükséges.

A' magyar ha gazdagodni akar, nem költ, élire
veri a' pénzt és kieneses ladjára ül. Eddigelé szerfő-
lött kevés kivétellel ez volt methodusa. Sokat szerze-
ni és becsületes fardalom után, a' hazafiság és csa-
ládi kötelességek legszigorubb teljesítése alapján,
a' földteke minden éledeletben — mellyek, tudnivaló,
az emberi méltósággal egybeférők —
lehető legbővebben részesülni, ez még nem jutott
eszébe, vagy jobban mondva, ehez még nem tudt.

És pedig ez azon szellem, melly életet és erőt
önt a' népekbe, és nem a' karthausi megtagadás, melly
szerint, ha az egy kis fanatismussal is jár, csakhamar
az erők makkjaira kárhoztatná magát az ember-
nem, melly nem cynicus passivitasra, de positiv sze-
rencsére van a' nagy Istenek által meghíva. Ugy
hogy én, ki a' sybaritismusnak Isten tudja legnagyobb
ellensége vagyok, még is egészségesebbnek, t. i. a'
civilisatiohoz közelebbnek tartom azon hazát, melly-
ben habár kelletin tul költenek is, mint azt, hol szit-
tya mód szerint, mint dicső eleink tevék, lótej és nye-
reg alatt puhult hus alkotják a' főledelet.

Nemzeteknél ugy áll a' dolog mint egyeseknél.
Ha ezek fősvények, vegetálnak ugyan, de körülöt-
tők minden elhervad; midőn a' költő bukik tán, de
számtalanok virágra kapnak körülte.

Mikor a' régi Pesti Hirlap, mielőtt szerkesztője
előszér kiábrándult vala — előszér mondom, mert
másodszer is ki fog ábrándulni, jövendőm, ha t. i.
egyszer csakugyan eljut az igazi vágásba — mikor
a' régi Pesti Hirlap olly irgalmatlanul villámlott és

dörgött a farsangi "baromias gyönyör-mámor" ellen, akkor ő sem vevé fontolóra, hogy míg egy tökfűlkő megrontja magát, addig ezek meg ezek keresnek, a lámpásos gyerektől fölfelé a divatárusnőig sat. sat. egy egy garast, egy aranyt, mi vajmi jól esik nekik; mi azonban mind elmaradna, ha hordójából Diogenes szabna az emberi nemnek politialis törvényeket, és ezekhez képest úgy jó nyárspolgárilag egy egy meszeszely könnyű ser-édelet után, naplehunytaival a baromfiakkal pihenésnek eredmények a' honnak jobbja.

Szambulban, mikor regenerationak (!) indult a' fényes porta (!), több nemzetgazdasági kísérletek közt, márul holnapra a' turbánok is abolealtattak, minthogy szerfölött magasra rugott azok olly sokszori egyetemes kötése. És mi volt eredménye? Csak az, hogy míg azok, kiket illetett e' kedvezés, az egyes lakosok t. i. alig vették észre e' jótéteményt, azalatt egyedül az érintett városban több ezer család, melly csak ezzel foglalatostkodott, rögtön veszté kenyerét. Így például, ha nálunk egyszerre megszűntetnék a' dohány használatát, melly éppen nem szükséges és bizonyára nem egyéb a' lehető legrosszabb szokásnál, ugyan nem dülne-e ki, rögtön koldusbotra jutva, ezer meg ezer család? Mikbül azt hiszem e' léggé kiviláglik, hogy országok felvirágzására távul sem az általános szükségek kisebbitése szolgál, de éppen ellenkezőleg, annál több ipar fejledez kénytelenül, minél inkább szaporodnak a' szükségek.

Nem abban áll tehát a' bölcsesség, hogy ne sokat költsünk, hanem hogy eszesen költsünk, és ne, mielőtt szereztünk volna, és hogy a' végett, mikép lehető legtöbbet költhessünk, értelmiségünk és szorgalmunk által előlegesen minél többet is szereztünk.

És ha Deák ez értelemben vette azt mit mondott, a' mint bizonyosan vette, és csak azon hiábavaló fénybolygókat akarta egy kissé ránczba szedni, kiknek, nem tagadhatni, a' hazában éppen nem vagyunk híjjával, 's kik, a' nélkül hogy vagy magoknak vagy másoknak bármilly csekély igazi édeletet szerezték volna, egy kis pillanati csillámlás után mint eldurant rakéták a' földre, úgy ők a' hazának valódi terhére esnek: akkor tökéletesen tudom jó tanácsát méltánylani. 'S bár követnék az illetők, és e' helyett ne "hiznának" inkább csak azon semmi okost nem tevők, kiktől hemzseg honunk! Csak hogy ez esetben sem tartom "nem-költési recipéjét" nemzetsorvadási nyavalya ellen bármilly távulról is igazi specificumnak.

Lássuk tehát a' Deák által ajánlott második gyógyszert, hogy tudniillik

"Mások helyébe pedig írjunk honi kelméket."

'S im eljutánk a' 'védegyeletre', mellynek pártolása söt felhőkbe emelése mondatát tulajdonképp Deákkal mind azt, mit — o — egész cikkében felhoz.

Igen "felhőkbe emelése", mert ki azt mondja: "Ezen nemzeti átok — t. i. sorvadás elhárítása végett alakult a' védegyelet;" és egy kissé alantabb: "A' cziel nem csekélyebb, mint a' hazának temetkező (sic?) sír partjáróli viszszarántása, 's csak öszszetett vállakkal akarunk kell, sikerült magasztos vállalatunk"; mert ki illyest mond, mint érintém, az felhőkbe emeli specificumát, és annak sikeréről, minden kétséget kirekesztve, tökéletesen meggyőzőlve kell lennie.

"Ennyi súlyt tulajdonít Deák a' védegyeletnek", mondám magamban, midőn e' sorokra legelőszert vetém bámuló szememmel, ezen egyeletnek, mellyet én teljes meggyőződésem szerint — és hű hazafiságban én nem engedek Deáknak vagy bár kinek is egy hajszálnyi elsőséget — a' legszerencsétlenebb aberrationak tartok, mellybe vetemedni csak lehetséges volt. Mert ha már olly férfi is kolompot köt bizonyos associationnak elősegítésére és mindinkább szilárdítására, mint Deák, ki annyi tiszteletra méltó és ki a' hazának olly kedves embere: akkor vagy kimondhatatlan és alig menthető veszélyben forog a' haza, ha t. i. egyedül efféle reactionalis gyógyszer segíthet rajta, mellyet, ha az kellőleg operál, bizonyosan ki nem tart a' még annyira gyenge nemzeti test; vagy olly kimondhatatlan hagymázos állapotban van a' nemzetnek legalább bizonyos része már, ha még egy Deák sem képes menekülni a' köz paroxizmustul, miszerint az egészség felé fordulás, a' helyreállítás szerfölött kétséges.

És most kérdem, e' kettő között mellyik eset a' valóságos? Az-e, hogy — föltéve miszerint csak ugyan közsorvadás a' bajunk — egyedül olly életbevágó reactionalis gyógyszer segíthet rajtunk mint a' védegyelet? Vagy az, hogy Deák is, tudtával vagy tudta nélkül rabja azon hagymázos fascinationak,

melly az ország ellenzéki részét azóta egy tévedésből a' másikba sodorja, mióta az ellenzék megszünt legfőbb kelleke lenni a' hazának, de e' helyett a' positivitas mezején szükség minél gyorsabban és nagyobb vonásokban haladni, mi soha de soha nem lehet az ellenzék dolga, vagy ha azzá válik, gyökeréből kifogatva, nem lábán de fején áll bármilly áladalom, honnét aztán nines mesznye vagy a' tökéletes szétbomlás, vagy a' vaskéz?

Kérdem, e' két eset közt mellyik a' valóságos? Méltóztassanak felelni! Mi engem illet, én lehető legelső alkalommal bátor leszek véleményemet lepleg nélkül kimondani. Gr. Széchenyi István.

XX. Felelet gróf Dessewffy Emil töredékeszműre az Ipar és a' magyar kereskedési politika tárgyában T. barátunk megröbennünket, mintha mi iparosaink mostanig még biztosítlan socialis állását éppen semmibe sem vennők, ám-bár világosan kijelentettük, hogy ez iránt a' szükségeseket megtenni el ne mulasztuk: azonban meg vagyunk győződve, hogy a' külföld, melly socialis előhaladásunk iránti törekvésinket figyelmes szemekkel kíséri, egész bizonyossággal reméli, miszerint az ipari vállalkozók minálunk is legalább ugyanannyi kedvezést és előnyt nyereendnek biztosított socialis állásukra nézve, mint bármely más országban, hol a' fiscus szünetnélküli felügyelése, az accise tisztesség ellenörködése, 's a' rendőrségnek gyámúsága alatt majd minden lépések gátoltatik; 's azért hiszszük hogy a' külföldi vállalkozó közénk települési szándokának végrehajtásában nem fogja impedimentum dirimensként tekinteni illetén törvények nem lételet, főleg miután más országok sem egészen mentek efféle bajoktól. Gondoljunk p. o. csak Oroszországra, hol a' gyárosak seregenkénti bevándorlása Német és más országokból nyilván mutatja, hogy az iparúzők nem egy kellemetlenséget tűrnek el csak előmentöket remélhessék. Ki akarná pedig a' mi állapotunkat Oroszországgal összehasonlítani? — főleg miután nálunk egyszerű megyei határozat is elégséges, a' gyárost alsóbb fokú bíróság önkénye ellen védeni; mint azt legközelebb P. megye példája mutatta.

Midőn taglalatunkban ezen akadályok jelentőségét fontolóra vettük, koránsem véltük, hogy mi a' szükségünknek megfelelő ipart egy éjszakan át teremthetjük elő; hanem vizsgálatunk csak azon kérdésmeghagyására szoritkozók, vajjon illyen akadályok dacára a' gyáriparkeltekése van e' csakugyan gátoltatva, vagy sem? és azért közlekedési eszközeink hiányos állapotát is tekintetbe vettük, 's hittük, hogy e' részben a' hazai gyáros, gyárüzési tekintetben legalább, rosszabbul nem áll, mint a' külföldi; bárha ez alkalommal sem mulasztottuk el, ohajtásunkat azok javítása iránt kifejezni! Mi csak e' kérdést akartuk meghatározni: mennyiben használhatatik ezen hiányos állapot argumentumul gyáripari képességünk ellen, főleg miután a' cseh, morva, szileziai stb. gyárosoknak honokból ki és oda ismét viszsza, szintazon rossz utakon kell járniok, hogy a' nyers anyagokat nálunk beszerez-zék, és az azokból készített árukat honi piacinkra szállítsák; mialatt saját gyárüzelmökre fel nem ügyelhetnek, minek elkerülhetlenül idő és pénzbeli rövidséget kell maga után vonni? Közlekedésünk rossz állapotjának megfontolásakor nem feledtük, hazánk, lakhatási kellemei tekintetében mi kevés vonzerővel bír; azonban e' részben sem szabad igaztalanoknak lenniünk hazánk iránt, melly kifejülésében gyorsan halad. Ez alkalommal nagy örömmel emlékeztünk vissza honunk sok igen lakható vidékére, és ismérven Ausztria és Csehország vidékeinek több részét, mellyeken az iparmunkásság díszlik, országunk iránti minden előszeretet nélkül állhatjuk, hogy lakhatóságra, 's mind arra nézve, mit t. barátunk ez alatt ért, hazánk térei legalább szintannyi kedvezőt nyújtanak mint az említett tartományok; úgy hogy az összehasonlításról se hogy sem kell tartanunk. Milly szép és lakható Soprony, Pósony, Vas, Nyitra, Trenesény és még sok más várme-gyének nem egy tájéka! Mi ezek nem egy városkáját inkább választanók tartózkodásunk helyéül, mint ama cseh városkák legtöbbjeit! Mi legkevesebbé tartozunk azokhoz, kik bizonyos kedvezé eszme iránti vak előszeretéből a' nehézségeket szándékosan ki szokják figyelmökből ejteni; és ha e' tekintetben csakugyan mégis érne bennünket némi szemrehányás, úgy t. barátunkat aligha ellenkező nem éri, hogy t. i. azokat tulbecsüli, mi tán szinte nemese-klyebb hiba.

Ha hazánk jelen helyzetét elfogulatlan szemmel tekintené, ugyanazon meggyőződéssel fogva, miszerint az ipar lassu növési plánta, az ez iránt fölébredt érdek nyilvánulásokat nyugodtabb pillanatokkal fogná kísérni, 's a' lehető örömmel bevárná, minthogy a' lehetlen úgy sem következhetik; nem fogná egyedül csak a' rosztat kiemelni, és a' kedvező körülményeket, mellyekkel az országnak nem egy része fölrüházva van, említetlen hagyni, a' miért is legjobb, ha honunk lakhatóságára nézve felhozott néhány hasonlatait hallgatással mellőzzük. — Azonban lakhatási kényelem 's kedvezésről szóló tában ne feledje, hogy idegen vállalkozóknak nem kell éppen a' Tisza és Duna lapályain moesár ok vagy homokbuczkák közé telepedniök, 's hogy a' nagyobb szerű gyárak tökéletes elkészítettése 's fölszereltetéséhez úgy is sok idő kell; hogy ezen idő alatt a' bécs-győri, pozsonyi, sopronyi, pest-debrecezeni vasutak, mellyek az ország nagy részét metszendik át, nagyobbára készen is állandnak, hogy lefelé a' gőzhajózás segélyével a' közlekedés az aludnán már nagyon könnyítve, és néhány más folyón is a' gőzösök járása keletkezésben van, 's röviden, hogy sok megyében annyira alkalmas helyviszonyok, 's eléggé könnyített közlekedés található; nem kell tehát a' külvállalkozóknak attól félniök, miszerint iparmunkásságuknak más tért már nálunk nem is találhatnak, mint az általa említett moesár és buczkák közepét.

Ha pedig t. barátunk erre felkiált: „Nem szükség bővebben magyarázgatni, miként honunk politikai körülményei, az eszméknek azon forrása, melly, senki sem tudja, hol fog megállapodni, örökös ezivólásunk kormányunkkal; azon körállapot, hogy a' politikai jogok gyakorlatát már majd mindig csupán a' fegyveres erő közbejötté teszi lehetővé, vagy legalább életveszély nélkülív; azon szörnyű turbulencia, mellyel még az ollyan tárgyakat is kezeljük, miknek a' esend és béke életföltételök; nem szükség mondók magyarázgatni, hogy mindezek hazánkat a' külföldi ember előtt a' lakhatóság nem éppen legszébb színében tüntetik elő;“ úgy azon észrevételek kell tennünk, bár honfa ink n a k mi is sokszor nyugodtabb vért kívánunk, mégis meg kell őszintén vallanunk, hogy t. barátunk e' képhez csak sötét színeket választott, és hogy hazánknak a' lakhatóság ezen főpontjaira nézve sines rosszabb állása mint sok más nemzetnek; Angolországra nézve tekintsük csak Irland ingerült állapotját, a' gyármunkások organizált coalitióit, és gondoljunk azon időkre, mikor a' gyárépületek lerontatása és felgyújtogatása majd napirenden volt; így Franciaországban a' gyárvállalkozók, munkásaik közt főnálló viszonyok következtében szinte vesztéllyel fenyegettetnek, — a' dolgozó osztály növekedő szegénysége, a' pauperismus Németországban; a' munkások helyenkénti — sporadicus fölkelése ollyneműek, hogy majd minden gyárost kivándorlásra késztetnek. Illyenmü zavargások pedig azok, mik a' gyárosra legérzékenyebben hatnak; nálunk illyesmit ölnem kell tartania: Nem is akarjuk Schweizot és az Egyesült státusokat említeni, hol a' gyáriparkeltekése azon politikai ezivólások és mozgalmaknak, mellyek a' szemközt álló pártokat legvéresb öszszetűközésbe hozzák, mégis folytonos gyarapodásban van, és hogy oda mind enck ellenére ezer és ezer szegény és gazdag család nem restel bevándorolni.

T. barátunk erre kétségkívül fölhozandja ellenünk, hogy találhatni még is sok más országot, mellyeknek a' külföldi vállalkozó irányunkban elsőséget adna; — azonban ha csak idegen világrészekbe nem akarna vándorolni, mi alig tudnánk más országot kijelölni, hol vállalata érdekében kedvezőbb kilátással kecségtethetné magát mint hazánkban, ha gyártványainak kelete, és saját aránylagos nyeresége — ezen minden gyárosra nézve legfőbb célpontok — biztosítva leendnek. Mi nem akarjuk itt hazánkat Spanyol-, Orosz-, Lengyel-, Török-, Moldva- és Oláhország helyzetével hasonlathatni, melly országok leginkább képesek idegen vállalkozók munkásságának tágas hatáskört nyitni; hanem futólag ismét csak ama tényre érintjük, mihez képest Oroszországba, behozott védrendszer következtében, annyit gyáros özőlött Európá minden részéből, jóllehet az, 's meg lakhatóság, sem biztosított socialis állására nézve — nem a' legkecségtetőbbek egyike. — Bizonyos hogy habár a' lakhatósági kellem némileg ingerül szolgál is az áttelepedésre; még is a'

dulcis lueri odor arra sokkal hathatósabb, sőt minde- nek közt a' leghatósabb inger — ez csalogatja hű- len tengerre a' rokonait elhagyta kalmárt; ennek min- denható varázsereje tudá csak, az egykor fényes 's hatalmas Velenczét, hullámzó tenger árja közt büsz- kélkedőleg fölemelni; új világrészeket talált ez fel, 's népesíti azokat szakadatlanul; ez szállit szünet nélkül új meg új gyarmatokat az atlanti, indiai vagy csendes tenger szigeteire's partjaira; — Ázsia pusztá- in, Afrika forró homoksvatagain számos karavá- nokokat vonz keresztül. — De szakaszszuk meg virá- gos beszédünket, és olvassuk inkább e' következő, az Allgemeine Zeitung által (126ik számában) köz- lött igen prosaicus levelet: „Berlin 'stb. Hírlík, hogy a' határvédvám, a' len- és pamutgyártás iránti ked- vezésből tetemesen föl fog emelkedni. Már is több lenfonóda föllállítása van foganatba véve. Egy nagy- híru angol gépész a' tengerkereskedelmi intézet (Seehandlung.) meghívásáramár megérkezett, hogy ennek brombergi lenfonólatát elrendezze. Együttal egy gazdag pomeraniai földbirtokos hasonló fonóda felállítatására hita meg az említett gépészt; — a' két év előtti részvények utjánalakult rugenvaldi fonóda is újra mozgásba jöend, 's az itteni pénzesek el- vannak tökélyre, mihelyt a' twist-vám fölemeltetik, Markban egy nagyszerű pamutgyár föllállítására.“ — És mindez esupán a' hír hatása!! — Hihető-e, t. barátunk, hogy amaz auri sacra fames csak szegény honunkban vesztendi el varázserejét? —

T. ellenünk vadol minket, hogy ezen nyeresé- gen kívül az inger más nemét nem látszunk ismerni. Oszintén meg kell vallanunk, hogy a' gyártásra néz- ve hatályosabb rugót nem is ismérünk; ha csak tán a' csillagok és díszrendbeli kiténtetések nem hatható- sabbak, mert közelről tekintve, a' jó utak, lakható- ság, biztosított socialis állás 's a' szegényebb ipar- üzök gyámoltása inkább csak föltételei az iparüzés- nek, de sehogy sem ingerei. A' gyáriparüzés ingere a' dolog természeténél fogva esupán a' nyereség! A' szükség előidézti ugyan az ipart, azonban itt is csak a' nyereség reménye az mi a' gyáripart lábra segíti. Ellenvenhetni ugyan, hogy hol a' gyártás szüksé- gessé vált, a' gyáripar egyéb föltételei is megvan- nak, ott gyár- és iparintézetek segély nélkül is ke- letkeznek; de ismét csak azon föltét alatt, ha azok nyereséget ígérnek — T. barátunk saját vallomása és tulajdon kifejezése szerint, „minden új gyár eleinte rosszabb készítményt állít ki, mint azon gyárak mely- lyek már régen léteztek. Ezt tapasztalás bizonyítja, valamint azt is, hogy hazánkbeli új gyár olly ol- cson nem adhatja gyártványit, mint azon ausztriai, mely már régen létezik, és nyereséges jövedelméből a' vállalat tökéjét részben vagy egészen is eltörlesz- té,“ átláthatni, miszerint e' bajon sem a' legkelle- mesb lakhatóság, sem a' legjobb utak, sem biztosít- ott socialis állás, sem végre az ausztriai vámvonal eltörlése nem segíthetend. Csak a' biztosított arány- lagos munkajutalomban fogunk találni illy gyógy- szert, mellynek sikerét a' mindennapi tapasztalás ta- gadhatlanul bizonyítja, azaz: vagy egy jól combinált védvámrendszer, — vagy pedig ennek gyöngé sur- rogatum — a' védegyet; ha csak a' gyárosak vesz- tesége esetében egy közvetlen kárpótlási rendszert — mi nagy képtelenség lenne — javasolni nem aka- runk. Ha a' gyáripar mezején napi minden levő dis- cussiókat ignorálni nem akarjuk, el kell ismernünk, hogy a' műpar korlátlan versenye által mostanában nemcsak a' gyáros, hanem a' munkások egész sere- gei is veszélyeztetvék; világos tehát, hogy keletkező iparnak szerföltött nagy szüksége van védelemre, hogy esirájában meg ne fojtassék; — mire t. barátunk ellenveti ugyan, hogy tudára mai napig egyetlenegy honi iparnak elpusztulása sem következett be a' védvámok hiányának daczára. Azonban könnyen fe- lelhetnők, hogy a' főgyártási ágakra nézve eddig honunkban az ausztriai gyárosok nevezetesb versenyzőkkel még alig találkoztak, és hogy kétsé- gen kívül, — ha nálunk a' pamutgyártás némi előha- ladást tenne, — az ausztriai gyárosak, kik e' nemű vállalataikba 30 millió forintnál nagyobb tőkét fektet- tek, kénytelenek lennének gyártványaikat gyár- tás-áron alól (Fabrifation's-Preife) elvesztegetni, minthogy más piacokon keletők nincsen, és csak Ma- gyarországra számítottak. Kérdjük tehát t. barátun- kat, hogy fogja a' honi gyáros illy körülmények közt a' versenyt kiállhatni, ha már most is, midőn még illy viszonyok elő nem kerülnek, saját vallomása szerint az új magyar gyár olly olcson nem dolgozthatat? Azonban illy conjuncturák közt gyárosak társulatai

szoktak szükséges önvédelmül keletkezni. Tudva van, hogy Franciaországban a' gyorskoecsiszás ver- senyző vállalkozói az utasokat minladdig ingyen szállították, míg végre a' gyöngébb versenyző meg- bukott, a' másik pedig egyedáruskodó üzelenhez jut- ván a' vitelberekre önkénye szerint határozta meg. — Ha t. barátunk az annyira fontos pamutgyártást, mely öszszes szükségünk födözését tekintve éven- ként 20 milliónál többre kerül, mint a' legértékteleib- bet országunkból kirekeszteni nem akarja, mit alig akarhat, ha elgondoljuk, miként ezen iparágra min- den európai kormány által a' legnagyobb gond fordítottatik, — ugy nehezen fog más mó- dot találni annak előidézésére, mint mellyet kielégítő védelmi rendszer nyujt.

A' vámkérdés mint tudva van, a' védelem és fi- nanczügy kérdését foglalja magában, 's azért a' vámtariffa szabályzatánál legkülönbözőbb elvekből kel- lett volna kiindulnunk. — Hogy a' financzkerdés tag- lalatába boesátkozni nem kívántunk, azt t. barátunk alig fogja rosz néven venni, mert akkor nemesak a' budget előleges meghatározása, hanem népességünk adózási képességének legszorosb figyelembe vétele és még sok más nagy jelentékű viszony megvizsgá- lása kívántatott volna. 'S azért eszünkbe sem jutott vámszabályzatot tervezni; illyesmi körülményink közt olly merénynek tekinthetjük, melly alig volna megbocsátható! De szerencsések voltunk, hogy e' fi- nanczkerdésbe nem avatkoztunk, még azért is, mert t. barátunk czáfolatából kitétszik, hogy illy financz jövedelmeknek nem barátja, még pedig azon okból, mert az illy inderecet adó nemek igen aránytalanul terhelik a' fogyasztókat. Azonban t. barátunk kívá- natára készek leendünk azt bebizonyítani, hogy a' leg- több direct adó nemek szintazon ellenvetés éri, és hogy Francia, Angol, Orosz- és Poroszország, Ausztria, szóval egy európai hatalmat sem vére ki, minden ország a' fogyasztási adót a' legjövödelme- zőbbnek, semmi más által ki nem pótolthatónak, tehát elkerülhetlennek tekinti.

Nem kevesb nehézséggel járó dolog, vámsza- bályzatot tervezni védelem tekintetéből; és azért csak az e' körüli fölvetet mondunk ki, mellyből kitét- szik, melly ezeknek kívánnak védelmet és mellyek nem? de ezt hogy az olvasó türelmét ki ne merítsük, újra előhozni nem fogjuk. Ez elvből indulva ki mér- sékelt 's mennyire csak lehet főgyártványezikkekre alkalmaztatandó védvámrendszer mellett nyilatkoz- tunk. — T. barátunk ellenben mégis jónak találta kérdezni: miért akarjuk mi az iparnak csak fő, és nem minden ágára terjeszteni ki a' védelmet, 's illy uton eszközölni virágzást! — már ha az elvben meg- egyezünk, egyszerűen kimondjuk, hogy mi bizonyo- san készek leendünk mind azon ágra alkalmaztatni a' védrendszert, mellyekre ő azt szükségesnek is- mérndi, — de másrészt felelhetjük, hogy azért nem akarjuk a' védelmet minden iparágra kiterjeszteni, mert a' kisebb fontosságú iparágaknál ollyféle ver- senyzéstől és coalitiotól nem kell tartanunk, mintán azok gyártása az ausztriai tartományokban sem ha- ladt annyira, hogy piacainkat azok általi eláraszta- tástól kellene féltanunk; és azért nem, mert ezen gyártási főezikkek értéke, mellyeket Ausztriából é- venként behozni szoktunk, és mellyeket mi védeni kívánunk, ugy is majd 70 pct. tesz az öszszes beviteli gyártványértékből! — és azért nem — de le- gyen mostanra elég, ámbár még többel is szolgálhat- nánk. Továbbá, jól hogy minden ezek védelése mellett nem nyilatkoztunk, mert akkor t. barátunk tán meg- mutatta volna hogy minden egyes iparnak különös védelemre v. buzdításra szüksége nincsen; t. i. azok- nak mellyek az országban már meghonosultak, mil- lyen a' pálinka, szappan, székső-főzés; t. barátunk megmutatta volna hogy a' vasárúk sem kívánnak vé- delmet, sem az üveg- sem az anyagárúk — pálinkafő- zésre nézve bebizonyította volna, hogy Magyaror- szág földmívelő status lévén, gabna és burgonyával bővelkedik, tüzelési szerekkel is el van látva; és hogy képtelenség volna olly iparágat ausztria ellen még különösen is védeni, melly ott Tegoborszky sze- rint, ugyis már 18 1/2 pttel van terhelve; hogy ő is 5 év lefolyta után a' saját szeszgyárába fektetett tő- két már amortizálta hogy tehát a' pálinkafőzésre is a' lueri bonus odor ingerel 'stb: most pedig minket feleletre von, miért nem akarjuk többek közt a' szesz- gyártást is védeni, 's ekként buzdítani! — Azon szorultság 's zavar következtében, mellyet t. barátunk ellenében éreztünk, jobbnak hittük magunkat t. bará- tunk discretiojára bizoni, és azért nem is mondtuk

hogy csupán csak a' főgyár ezikkekkel kell védeni, hanem elővigyázólag 's öcséskát, legkivált "kapcsol- tuk hozzá! — de a' mire t. barátunk ügyelettel nem volt. (Vége követk.)

Dunatiszal eszterna. A' társasági közgyűlés, melly f. é. június 3kára ki volt tűzve, azon nap délelőtti 11 órakor a' nemzeti casinóban fog tartatni. Pest majus 31én 1845. Az elnök meghagyásából. V e b e r jegyző.

Adakozások. A' Reguly-társaság pénztárába f. e. april 24kétől majus 21keig a' következő részletek fizet- tettek be: a) R é s z v é n y e k 1845re: Magyar testőrök 20 ft, Vildner Ignác 5 ft, Venzel Gusztáv 4 ft, Szabó Já- nos, Szabó Lajos, Szerelmey Miklós, Jeszenszky Lajos, Kálóczy Károly, Palásthy Victor, Rosty Zsigmond, Tamásy Calasantius József, Zimmermann Jakob, Nagy Péter, Szigly Gábor, Suhajda Sándor, Sümeghy Pál, Polányi Fe- renez, Jäger Agoston, Baranyay Zsigmond, Reisinger János, Széchy Agoston, Marton József, gr. Hunyady Já- nos, gr. Hunyady Imre, L. S. R., Endlicher István, gróf Pálffy Pál, gr. Pálffy Antal, gr. Pálffy Miklós, Nagy Elek, Szarvasy Zsigmond, Ivanchich Victor, Koozányi Ferenez, Homoky Imre, Freund Károly egyenként 2ft; — b) A d a k o z á s o k: a' kecskeméti főiskola némelly növendékei- nek t. Karika János ur által beküldött gyűjteménye 8 ft, gr. Hunyady József 5 ft, Sebes Károly 2 ft. Rácsay Ferdin- and, Csepely János, Török Ignác, Répásy Mihály, Schneid- János, Radnay Ferenez, Mihalovics Antal, Nesszel Ká- roly, Balás Agoston, Keszlerffy János, Kámánházy János, Spécz Antal, Schratzenhaler Ferenez, egyenként 1 ft; Oles Alajos 40, Stangl János, Ribáry Béla egyenként 30 kr, Perleberg Ferenez, Szmolka Benedek, Kraszonyi Jó- zsef, Diernbach Antal, Veisz Károly, Hüher Endre, Schra- tzenhaler egyenként 20kr; Dévay László, Somosy Lajos, Christen András, Vavra János, Góger Fritz, Visán Antal, Somosy Ferenez, Trátnek József, Thoma Antal, egyen- ként 10 kr. — Öszszesen 126 ft 40 kr., pp. Az előbbi be- vétel volt 115 ft 20 kr. pp. 's így az eddigi összes bevétel 242 ft pp. — A' befizetett pénzek elküldetésükig társ. el- nök ngos Császár Ferenez ur által kamatra adatvák, mint a' befizetendők is, időnként kamatra fognak adatni. Antal Mihály t. pénztárnok.

Sopronyban april 21dikén volt a' főispáni helyettes beiktatása. Nem mondhatjuk, hogy akár az ünnepély, akár azon eszme, melly Pestmegye által a' kormány ezen új rendszerére nézve meg- pendítettett — valami különös mozgalmakat idéztek volna elő. Lesz talán még alkalmam a' megye szel-lemi állásának bővebb rajzát adhatni: addig is lás- suk a' gyűlés folyamát. Főispáni helyettesünk szó- virágos beszédjét elmondván, átadá a' megye pe- cesétjét törvényes elnökünknek, 's már eleve felolva- sott eskü-formula szerint letévő hitét. Erre felszólt F. J. tb. magasztaló szavaiban kiemelé a' főispáni helyettes érdemeit, nem kis nyomatékkal említett meg: mikép „most ember kell a' gátra“ nem tüköl- hatá azonban aggalmát a' keletkezhető új rendszer felett; miután erre már annyi induló pont mutatkozik. S — n volt országgyűlési követ igen röviden el- mondá, mikép ez a' kormánynak az igazság kiszol- gáltatása körül kifejtendő energiájára mutat 's bizo- nyítá, hogy ő ebben bizony semmi rosszat nem lát. Utána T — i hosszu beszédben üdvözlé a' helyttest 's elszámllá volt és leendő érdemeit, míg a' dolog érdeméről épen mit sem szólt N — y a' mindig követ- keszes 's ritka polgári becsületességű hazafi meleg részvéttel fogta fel a' municipiumok ügyét. — Nem lá- tá helyén a' sok dícsérgetést, különösen, mellyek ál- tal mások érdemeit elhomályosítani törekedtek: mint- ha bizony az eddigi főkormányzók nem lettek volna „emberek a' gáton.“ Fölkelt most Sz. 's a' municipi- umokat polgári szabaddétünk egyedüli fentartói- nak állítván, azokat mint olly kincsünket, mellyhez hasonlót — mint a' szülő mondá — az egész föld ter- rén a' magyarral egykoru nemzet előmutatni nem ké- pes, annál inkább minden lehető módon megörzen- dőknek véle, minthogy sajtótörvények hiányában ezek organumai a' nyilvánosságának, fejlesztői a' nemzet értelmi világának 'sat. 'sat. Kifejté, mikép a' kormányzók eddig is kellelénél inkább befolytak a' megyei tanácskozásokba, 's ha — ugymond — most ezek hatásköre törvényes elnökeink jogai csorbításával tágitattik: a' folytonos küzdelek fölemésztenedik csekély erőnek, 's míg a' megyék saját jogaikért küzdenek: addig az átalakulás hajója mások által tévesztett irányban vezetettik. Indítvá- nyozá tehát, hogy a' megye jegyzőkönyvileg nyilván- nyítana azon ovasát, miszerint törvényes elnökének hatáskörét megszorítottatni, legkisebbé sem engedend- di“ Ezután P. szólt 's velős beszédében az előtte szólók állításainak igazságát mutogatván Sz. indít- ványát pártolá. Illy értelemben szólt még L. M. sz. — bíró 's a' derék N. J. még egyszer, míg a' küzdelem si- kere a' tárgy megbukása lön. A' kérdés természetesen lárával döntetett el; de a' többség még így is olly kétes vala, hogy tán csak szentlélek sugallása

minthogy
sban bevé-
járások-
ek az ille-
cellene éa'
melly ely-
yformáság
ban se vé-
összeír-
üljön: ad-
il is jarta-
etésében a'
sh szom-
megbarát-
sterlegény
któl nyert
nem bocsát-
be fog je-
nkat igér-
li esküdte
arul tanul-
vtant szer-
ának aján-
re ajánlot-
nak szom-
szakértó
talált mun-
ére jelenté
sz. benede-
alkalmakor
szerűség-
inoságára
Rnek any-
helyeslés-
ának: ezen
gyűlés el-
nyvolvasás
zabályokban
apitók a má-
t június 1 —
rak ezennel
aitól 25; az
ek egyesü-
bezetés-
n kértnek,
ontos, és ki-
i hivatalhoz
zeikhez vett
választványi
lni méltó-
lásokra néz-
rint azoknak
enleg ajánl-
z. ivartók a'
együtt fen-
az illető ne-
rétetni. Költ
ületi jegyző.
kzedhetők
szer is azon
lvalók között
y részben is
apját ünnepl-
két fővárosa
ra rendezett
plomokban
tos nép gyű-
es fejedelm
bbi napjaira.
mnappa volt:
l városunk-
derék polgá-
napon hang-
lgári zene-
népesopor-
adalmis él-
innepély is,
óbdolat idéz-
k világánál
Miklós meg-
e az öt riadó
lly rég nél-
y, 's az el-
yást kelesz-
szas élje-
lt el a' sziv-
yekből meg-
ná válhatik;
edetlen áll,
é. — Másnap
ni a' Mar-
d, sem gor-
szek hang-
gyakran jár-

nak vendégszerepekre; de jöjének derült, vagy bár ködös időben, mindenkor szívesen látandjuk 's még szívesebben hallgatandjuk virányainkon. Nem szükség mondanunk, hogy a' karvezér egy kis fölmile volt. — Kik vágnak a' természet szépségeinek élvezése után, azokat figyelmeztetjük eme sok kellemel kinálkozó kis bájsszigetre; ide ugyan nem jár gőzös; de már más reményeink is vegyültek gőzbe, — azért esőnokon is átevezhetni. — A' császárfürdőben nagy élénkség uralkodik, 's Pannónia' vagy 'Buda' egy idő óta ismét nem panaszkodhatnak vendégek hiányáról; mert azokat gyakran, ha nyakra főre futnak is, par-ton hagyják. — Az uszodák 's hűs fürdők alig jöhetnek dívatba időnk szépsége miatt; a' gőzfürdő ma nyitattik meg; holnap pedig kezdődik a' medárdi elővásár, melynek, ha az ország külön vidékein a' végtelen sok esőzés által utaink járhatlanokká nem váltak, kedvező eredményt már csak annyiból is jósolhatnánk, mert most következik a' pesti lövőverseny; 's így összekapcsol két pénz- és népesítő gyűlekezést. — Hogy nyár van kétségtelessé teszük a' gyümölcsárusok, kik ez idén kissé későbbben mint máskor már eseresnyét is árulnak; azonban megjegyezzük, miszerint jobb szeretünk, ha az amugy is még félig éretlen vizenyős időjárásunk mellett pedig kétszeresen veszélyes gyümölcs darab időre még érni hagyatnák; a' czukraszok vetélkednek édességtárukaik minél izletesebben kis-csinostani; a' legújabb illetlen bolt urutezésben Pillvax kávéháza mellett van, melynek szép magyar czimirátát helyeseljük. — Nemzeti színházunkban mult szerdán egy elhunyt derék fiatal írónk mulattató vigjátékát adták, a' szépszámu közönség elégtelen távozott. Lucifer és a' hasonbélőben az apró tánczosok tapsokat arattak. De ez est dicsősé-e Sárly Fannyé volt, kit táncz után koszoruk és zöldbokréta zápora lepelt meg. — Cuzent és Lejars az általuk különösen kibérlett 'Árpád' gőzösen minden hozzátartozóikkal együtt megérkeztek; jöttüket hangos zeneszó hirdeté: mi nem kevés mulatságu szolgálta a' partokra gyűlőngött sokaságnak. — Egy németlap bizonyos ünnepeyi tervről tesz említést, melyet a' fardhatatlan Tomala ur a' budai bombatérén rendezne. Mi tisztelt colle-gánkat hiteles kútfó után értesítjük, hogy Tomala ur ebeli szándékát azon lapból tudta meg legelőször; 's rendkívül álmétkodunk, hogy a' születendő gondolatról e' nagy ha-ladásu korban előre irhatni. Ellenben hogy egy, de e-gészen más ünnepeyi, és más helyre tervezetik ismét azon hiteles kútfóból mondhatjuk, most azonban nem levén több-re főlhatalmazva, e' tárgyról bővebben szólni még nem a-karunk. — Az aranyküztezésben esütőtökön egy kis cse-tepaté történt, mellyen azonban koránsem aranykezek vol-tak működésben; 's az is behizonyított, hogy a' mocs-kos káromkodáshoz nem-nemzetfeleink jobban tudnak; 's bár két közbejött poroszló ügykezett rendet eszközölni az utálatos veszekedés minden elmenő botnyára meg jó ideig tartott. Illyen helyen más nem használ, mint az ugy-nevezet argumentum ad hominem, de a' mitől philanthrop. napjainkban ugy látszik, még a' poroszlók is irtóznak. — Azon lövést, mely az alduváról érkezett egyik gőzöstre téterett, onnan halljuk eredetnek, hogy a' gőzösök né-melly utasai közt már mintegy szokássá vált bizonyos gúnyrejtő kézjelekkel ingerelni a' malmokból kikandikáló molnárokat; kik e' tréfáért már egész a' boszuállásig el-keseredtek. Szomorú dolog volna, ha az eféle silány maga-vetiség, minő olykor a' két város közt szállongó kisebb gő-zösökön is előfordul, természetesen a' malmokból hangzó szidalmak kíséretében, — még többször is szolgáltatna ha-sonló merénylőre alkalmat. A' budapesti újdonságok írója t. ez. bajtársait, következőleg önmagát is csacska kávéné-nikék közé sorolja; részünkről köszönjük aláz'san! mert azt hisszük, közügyeinken ha nem mozdíthatunk is, leg-alább néhanéha lendíthetünk egyes adatainkkal; ámbár másrésről egyetértünk vele arra nézve, hogy újdonsá-gok fölött összseperelni kissé furesa. — Epen most vesz-zünk egyik vasszorgalmu 's szép olvasottságu fiatal ha-zánkfánakilly czimú munkáját: „Az emberisméret elemei bölseleti tekintetben.“ Szerzője Mészáros Károly, ugyan-az, kitől az „Eszmék az élet ezéjairól“ czimú jeles philo-s. művet bírjuk. Lesz alkalmunk később e' tárgyról bővebben szólni; addig is azonban megjegyezendőnek véltük, mi-hezképest ollynemű munkáknak, de még inkább olly gon-dolkodásu 's műveltségű ifjaknak, millyen az érintett, nem igen vagyunk bőségében! Das Werk soll den Meister loben.

A m e r i k a .

Mexico apr. 7én délután 4 óra tájban olly föld-
ingást szenvedett, minőhez hasonlót sokszori leír-
ások után sem olvashatni; a' földrengés 2 — mások
szerint 4 perczig tartott. Mindjárt az első rázkodás-
ra a' nép a' város nagy terére futott, 's ott reszkető
térdeire ereszkedvén szabadításért imádkozott. A'
kövezet a' térdeplők alatt szétrepedett, a' terebé-
lyes fák lealázottan hajlongának, 's a' legcösb épü-
letek is meggömbültek a' természet ereje előtt. A'
székes egyház tornyáról a' természet zuhan alá.
Egyetlen ház vagy kapu nem maradt sérülés nélkül;
többek végkép összerogytak, ezek közt néhány temp-
lom, melyeknek romjai alatt 17 holt test találtatott.
6 3/4 óratól egész 7 1/4 ig még két izbeni rengés tapasztal-
tatott, de az elsőnél gyengébb. — Cartagenai hí-
rek szerint Mosquera tábornok három szótöbbséggel
szeread elnökké választatott. — A' Magdolna fo-
lyó nyugoti partján elnyuló maraquitai rónaság mar-
tius hóban nagy csapással látogatott. Andes he-
gyeinek egyik magasb láncazról vastag hótömeg
váltván el a' kopár sziklaktól, az egész vidéket 6
négyzög leguas kiterjedésre egy elborítá: hogy leg-

magasb fáinak sudarai sem láthatók; számítás sze-
rint mintegy 1000 ember temettetett el elevenen,
kik mind dohánytermesztők voltak.

Franciaország.

P á r i s i v á r e r ö s i t é s e k . Ezen pár szó a-
latt rejlı eszme az, mely Franciaországot 1833ban
's utána többé kevesbbé, főleg pedig az 1840ki mi-
nizterium alatt ingerült küzdelmekbe 's nagy részint
félénk aggodalomba ejté. Mi a' honszeretet szabad-
elvü embereinek annál inkább megbocsátható: mert
csendes béke idején, midőn már majd minden a' köz-
politikát érdeklő nagyobb és kisebb dolgok eldön-
tése tollra bízott, midőn az európai diplomacia köl-
csönös szerződések sanctiója által magát minden e-
lőfordulható közérdekű tárgyban kizárólagos bíróvá
emelé; vastag falakkal, lőtornyokkal övedzve lát-
ván Párist a' szabad emberek szabad városát, 's az
építők valódi tendenciáját: lelkökbe nem tekint-
hetvén, nem épen alaptalannak mondhatni aggodal-
mukat. E' tárgy az, mely jelenleg is nagy elfoglul-
tságban tartja a' kamrai ellenzékét 's ingerültségbe
hozá a' nép értelmesh részét.

A' P. Hirlap 47Sik számában e' tárgyról ma-
gány, — 's mint az előpontból kivehető, önálló véle-
mény nyilatkozik. És ezen vélemény helyes, de van-
nak állításai, melyekkel nem mindenki lehet azonos
nézetű. Szabad legyen tehát ezekre némi észrevé-
telinket megtenni. Azt mondja az érintett lap: „Ná-
lunk a' külügyek vizsgálatában azon szokás uralko-
dik: a' mint ugyanis hazánkban valaki ellenzéki
tag, vagy nem; a' sze rint azon bizonyos országi ellen-
zéki, vagy kormányi párt szemüvegén tekint a' dol-
gokat“ stb. Hogy lehetnek, hogy vannak ilyenek,
azt a' tisztelt író érintett czikke is mutatja, de hogy
általányosan mi magyarok akár oppositói, akár kor-
mány-párt emberei ennyire lennének elfogulva va-
lamelly idegen nemzet pártnézetei által, abban en-
gedjen meg I. J. ur — vele egy értelműek nem lehe-
tünk, mert „szép dolog a' szabad sajtó,“ 's mi ezt
minden hibáji mellett is magasztos kebellet üdvözöl-
nök nemzeti körünkben; de épen azért, mert szép
dolog, és mert „az ellenzéki lapok által vajmi söté-
ten festi le az országot“ (?) a' kormánylapok által
pedig vajmi ragyogón színezeti, módot nyujt közép
színelföldözésre, mely a' valóti igen is saját alakj-
ában tünteti fel. És ez egyik fő tulajdona a' sajtó-sza-
badságnak. 32 millió polgárról azonban nehéz fel-
tenni, hogy köztük ne találkozzék, ki a' dolgot va-
lődi színében állítja elé: és ismét 12 millióról követ-
kezetlenség hinni, hogy egyik és másik olvasása ut-
án a' józan logikának helyt ne engedne. Egyébiránt
mi magyarok, kiket Páris erőssége közelről nem
érdekelnek, mit is ismerjük a' kezünkbe vett lap
elvé, könnyen kitalálhatjuk a' való értelmét; mert
annyi csak igaz, hogy Párist megerősítik, az erös-
ségeket felszerelik; a' kérdés tehát politikai szem-
pontból ez: h e l y e s é Páris megerősítése, vagy
n e m e z .

I. J. és a' P. H. helyeslik Páris megerősítetté-
sét, mert „ha az erősítvények készen lesznek, ak-
kor Európában valóban egyetlen állgylövést sem te-
hetni Franciaország megegyezése nélkül.“ Mi azt
tartjuk: ha Páris körül a' várfalak és tornyok készen
lesznek, a' minthogy Soult hadminiszter jelentése
szerint nagy részt már készen is vannak; 's ezek
fel lesznek szerelve, mint ezt az ujabban elfogadott
törvényjavaslat körülírja: akkor a' francia nemzet
Európa szíves megegyezése nélkül nemcsak egyet-
len állgylövést sem tehet, de alkotványos élete ve-
szélyeztetése nélkül nem is mozdoghat. Ide vonatko-
zólag csak kettőt jegyzünk meg röviden: Francia-
országnak van parlamentar kormányja és ministeri-
alis centralisatiója; ez egy — a' másik: hogy da-
czára e' parlamentar felelősségnek, daczára a' cen-
tralisatióknak Európában egy nemzet sincs, mely mu-
lékonyabb bizodalommal viseltetnék dynastiája iránt,
mint a' francia. Innét — ha tetszik, következtesse-
nek önök az erősítvényekre.

Mondók: hogy a' francziáknak van parlamen-
taris kormányuk, azt is említők: hogy országos e-
rejök centralisáltatott, de az elsőbb jótékonyaságát,
a' népnek alig élve 1/23de, míg az utóbbi a' népe-
gészt lehető minden önállóságától megfosztá, 's mint
k i s k o r u a k a t miniszteri praefetekre bizá. E'
mellett — miként I. J. jól véve észre, a' parlamen-
taris kormány Franciaországban n e m r é g i , nem
vált az még vérvé a' nemzetnek; vajjon ha min-
dén reggeli felkelésekör békés ablakai üdvözléseül
a' lőtornyokból kikönyöklő állgylukat fogja látni, ha
azokban naponként 60 ezer fegyveres hadi gyakor-

latit, tábori kísérleteit szemléli, mit fog gondolni?
azt e, mit Thiers és Guizot mondtak: „meg kell
erősíteni Párisban Franciaországot külső megtá-
madások ellen“? Igen, ezt fogja d a r a b i g gon-
dolni, miként gondolta akkor is, midőn kamráji által
megszavaztató az építetési engedelmet és költsé-
geket. Ugy de ki kezeskedik arról: hogy az, mi 1831
és 1834ben Lyonban történt, vagy mi a' juliusi na-
pokat nevezetesíté, nem fog é más alakban más ne-
vezetelatt Párisban megújulni? És ekkor az erősít-
vényekről a' P. H. másképp fog itélni! — De lás-
suk ezen katonai intézet keletkezét.

1833ban először említettett meg az erősítvé-
nyi eszme, de ekkor a' kedélyek ingerült zajjal nyi-
latkoztak ellene, demonstratiók tétettek, melyek az
eszme ársut elijeszték. Lett pihenés 1840ig, midőn
Thiers a' építetési engedélyt könnyítse, 's
a' népvéleményt inkább megbarátkoztassa az esz-
mével — lármás hadi készüléket tön, szárazföldi
katonaságot gyűjtött, nagyszerű táborozásokat kez-
dett, futtatá a' sürgönyöket egymásután, szemeszi-
tetten lesék a' telegraphok közlőnyeit, mindezek
zajt ütének Európában, 's belőlök közönséges há-
bort jóslának a' politikusok. A' francziák ministere
pedig „kis Napoleon“ mellénevet érdemle. Így áll-
tak a' dolgok akkor, midőn mondatott: „ha a' nagy
Napoleon vezérbotja alatt is elfoglalható küellenség
Párist, igen valószínű: hogy az a' kis Napoleon a-
latt még előbb foganatosítható; meg kell tehát erös-
síteni Párist, hogy egy ellenség se közelíthessen fe-
léje 100 mföldnél idebb“ Thiers és emberei sem mu-
laszták el figyelmeztetni az illetőket: a' párisi nap-
számosak rongyos sokaságára; nekik munka kell,
hogy mint éhség áldozati ne hulljanak el. Építtesse-
nek erősítvények, melyek midőn egy részről a' nem-
zetet idegen megrohanások ellen jövőre biztosítják,
más részről szegényebb polgárinak jelenben élelmet
és keresetmódot nyujtanak. A' várerősítvények mel-
lett ekkép kettős haszon ajánkozott, melyhez még
némi pengő bü, czimek, ministeri ígéretek csatla-
kozván — a' javaslat törvényé emelkedett. Ellene
semmi ok sem volt alapos, mert Franciaországnak
parlamentaris kormányja, centralisatiója van. (?)

Kérdjük: miért állapítá meg a' francia kamra
Páris megerősítettését törvényben? természetes fe-
lelet az: hogy Franciaország, mely magát egy vá-
rosba központosítá, kül megtámadások ellen mielőbb
biztosítsasék. Mi erről így elmélkedék: a' 19d. szá-
zad kellő derekán, midőn a' régi várromokra, csak
mint az ő multnak emlékeire tekintünk tisztelettel
ugyan, de soha sem azon fájdalom gondolat nélkül:
mennyi lenyűgzőtt emberi arc izzadhata itt vé-
cseppeket, míg a' lovagi önkény bátorságosítására
ennyi követ halmozhatta ildomos rakásra, melyet
mégis az erő és idő megsemmisítének! most, midőn
a' kor lelke szelidebb jutalmazóbb irányt vön, mivel-
ség, emberiség, ipar a' közönséges jelszó: vajjon
mi bátorságosíthatja nemzetek és kormányok állását
inkább; magas tornyok, vastag kőbástyák, döntő
golyókkal tömött állgyluk e? vagy az emberiség sze-
retetével, felvilágosult műveltséggel, közönséges
türellemmel ellátott szabad polgárok? Mi ezen utól-
sók mellett nyilatkozunk részint azért, mert ki ma-
gát felmagasztalja; megaláztatik, részint — mert
több erőt hiszünk kifejthetni szabad, mint körülker-
telte állásban.

Franciaország, miként I. J. is emlité, részint
a' természettől erősítettett meg, két oldalról t. i. ten-
gerrel határos, Spanyolország felé hegynek veti há-
tát; részint mesterség által. E' körülmény ne bocsás-
suk szem elől. Az 1790 — 1814ki események majd
szemeink előtt folytana k le, ezekben Franciaország
vezérszeret jatszott. Németország felé felállított
erősítvényei teljes épségben, tökéletesen fölfegyve-
rezve voltak. Az ellenség mégis Páris mezején ta-
nyázott, 's Napoleon Sz. Ilona szigetére küldetett.
A' későbbi összsevetések 's ezekből következteté-
sek oda nyilatkoztak: mikép ezen erősítvények nem
hasznára, hanem kárára, nem védelmére, hanem mi-
előbbi elbuktatására szolgáltak Franciaországnak;
mert azon sereg, mely a' waterlooi ütközet mezején
a' győzelmet számára biztosítandotta, ezen erősítvé-
nyekben szétszórva tetlenül hevert. Vajjon nem lesz
é így a' párisi tornyokkal is? Azért nem keresztelhet-
ni azon ellenvetést csillogós alaptalannak, miszerint
„a' párisi erősítvények korunkban már fonákság, a-
nachronismus, mivel most más alakot öltött a' hábo-
ru;“ stb. Am figyeljünk: Franciaország, miként
szónokai beszédből, politikusi czikkeiből 's kamráji
tetteiből itélhetni, magát egész Európa ellen; 32 mil-

lióit Európa — olly sok millióval szemközt állítja, és ez fonákság, mert magát szándékosan elszigetelni minden nemzettől, kik tán rokonérzettel közelítenének feléje nem helyes számítás é? — de ki a' francia büszkeséget isméri, az a' dolgot másképp magyarázza. E' fonákság még vastagabb lesz akkor, ha magát védfalai közt győzhetlennek hirdeti, mert Carthago is ezt eszelekvé egykor, Marius mégis romjaira ült, 's ezt mondá Roma felé induló társának: „dic: te vidisse Marium in rudibus Charthaginis sedentem.“ A' fonákság pedig valódi örültséggé fajul akkor, ha magát védelmezési esetben tornyai mögé rejti; mert utolsó az, midőn az ellenség már az ország szívéig hathatott, ott az erősítvények inkább ártnak, mint használnak. Vajjon mit véd illy esetben a' katonaság? a' kereskedést, vagy a' földmívelést, vagy az ipart, vagy a' lakosok gazdagságát, vagy az ország jólétét? mindez az ellenség kezében van. Mit tehát? börtönbe zárta magát és viaskodik, hogy valamely szabad kéz ki ne nyissa börtöne ajtáit. Azonban ezen bezárkozásnál jusson eszünkbe: hogy a' leghíreseb erősségek is éhség miatt mi könnyen nyitának kaput. Páris lakosinak száma pedig millióra rug, melly számot ezen állítólagos szorult körülmény még egyszer vagy félmillióra szaporíthat, 1 1/2 vagy két millió embert hosszszas ellenállási időre szükséges élelemmel ellátni nem mondjuk: nehéz, de lehetetlen. Ehez járul, hogy az öszszeszorult nép illy állásban nyugtalan, szükség, szorongások elégtelenséget szülnek, mert nem tehetni föl minden személyről leonidási vagy napoleoni szellemet; és így nem megtörténhet, hogy az őrseregnek két ellenel kell verkednie, bel- és külsővel? 's vajjon nem áll e' ekkor Lamartine ama' mondása: „A' tábornokok azt fogják fületekbe sugni: hogy a' nemzeti önállóság és hatalom ismét felállíthatására sokkal több és biztos kinézés lenne az ellenség által megszállott, mint a' francziák által megerősített Párisal.“

A' mély belátásu francia politikusokról tehát,

kik mindezt avatott jártassággal be tudnák bizonyítani, ne tegyük fel, hogy a' párisi erősítvényeket a' francia világnak külellenség elleni védelmére akarták vagy akarják felállítani; mert ezt a' kölesönösen szerződött európai diplomatia már eddig aligha hathatós ovással, 's végre demonstratióval is nem kísérendette. Mászt gondolhattak ok az indítványzaskor, 's csak a' szavakat változtaták, midőn az eszmét eredeti épségében hagyák meg. A' várerősségek felállítatásának valódi oka: a' gyakori forradalmak, a' népindulat és jellem, melly gyulekony anyagát hordja a' zendülésnek, 's végre a' folytonos bizodalomhiány. Ezen okokat nem lehet nem helyeselni, ámbár megszüntetésükre nemesb eszközök is ajánlkoznak az erősítvényeknél.

Erre a' P. H. és I. J. azt mondják: „Mikép lödöztethetné a' kormány Párist? köztudomásu dolog, hogy a' fenálló rendnek legnagyobb barátja a' nemzetország.“ stb. A' P. Hirlapnak félig meddig igaz van, de eszébe juthat: mikép épen a' nemzetország egyes kapacitásai ellenzék számos aláírással ellátott petitiójokban az erősítvények fölszereltesét. Ok tehát, mint a' fenálló rend legnagyobb barátai, nem nagy biztosítást látnak a' lötornyokban, sőt, miként a' vallatásokból kitetszék, azokat egyenesen az alkotványos szabadság korlátoztatására építetteknek hiszik. A' nemzetörök tudják kötelességüket, 's a' kormány mellett, míg megérdemli, küzdenek az utczákon; „de ha a' forradalom már olly komoly alakot vón, hogy a' nemzetország is hozzá állott, ekkor (már késő, ekkor már vége a' dynastiának mondja a' P. H. — oh nem!) ekkor és csak ekkor kezdődik a' valódi dynastia az erősítvények mögöl; mert balgaság gondolni: ha valamely nemzetnek már parlamentarizmus van, az túl van minden bajon; ahoz hasonló erő, melly felelősséget alkota, ugyanezt le is döntheti, 's e' téren az erősítvények alkalmas eszközül használhatók. „A' csata ugyan az utczákon foly“ de szörjanak az álguk csak két háztetőt a' küzdők kö-

zé, sebesítsenek, vagy öljenek meg közülök néhány százat, a' többi annál inkább siet a' síkra, mert mi egy ház által társain megesett, ugyanaz történhetik a' másik által rajta.

Nem is állíthatni következetességgel: hogy „a' házbirtokosok nem emberei a' forradalomnak, 's így a' kormány nem ronthatja, nem izgathatja oket maga ellen;“ mire tehát a' lötornyokat olly álgukkal megtönni, mellyeknek Arago szerint, legkisebbike is Páris közepire sujthat? mire való ezen löszereket a' város felé is irányozni, hacsak külső támadás ellen építetvék az erősségek? és miért telepítettett ezen kaszárnnyakba sorkatonaság, miért nem nemzetország, hisz ez is védője a' kormánynak ugy, mint a' népnek? De vegyük fel előbb elejtett rajzolatunk fonalát. A' síkra szállt zendülő csapat elfogadására készen áll a' katonaság, mellynek habár annyiszor ismételtetett a' juliusi forradalom folytán: „a' népre löni bün“ azért mégis annyiszor teljesíté azt és teljesíti, mennyiszor parancsoltatott és parancsoltatik; mert ellenkező oldalról szinte megtanított Washington ezen mondására: „ha vezéred parancsol, ne gondolkodjál“ Washington pedig a' népszabadság 13 próbás embere volt, szavait a' francia fülei mellett el nem eresztethi.

Legyőzetvén már, vagy el is fogattatván a' forradalom emberei ki fogja oket elítelni? ki fog az ország és népei további fentartásául gondoskodni? ki törvényeket alkotni és mikép? kié a' hatalom, az ország, és a' fölfegyverzett erősítvények? — A' választ elengedjük a' P. Hirlapnak és I. Jnek. Egyébiránt pedig, ezen erősítvényekre azonnal szükség leend é, mihelyt azok elkészítve 's fölszerelve lesznek, azt a' következés mutatandja meg, mert a' sok munkás kéz, melly a' széles országból azok felépítetése végett a' fővárosba tódult, tétlenül, kivált éhes gyomorral heverni nem fog. Párisból pedig kimenni nincs kedve, mert nincs hová. Helyes tehát azok nézete, kik Páris várerősítésében a' francia népszabadság kalitkáját látják. K. P.

44dik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1845.

Jelentés a' felső-magyarországi első részvények által alakított butor-raktár felől.

A' kassai polgári asztalos-mesterek egyesült részvényes társasága e' város keblében főtiszt. Kolárcsik ur nagyutczái házánál különféle mind szépségre mind tartósság és jutányosságra nézve, kitünő butorokból raktárt nyitván ki, arról a' t. cz. közzönéséget, annak figyelmét és pártfogó részvétét kikérve, ezennel tudósítani szerencsések, tisztelettel jelentvén, hogy azok ára minden egyes, munka-szállításra jogositott részvényes asztalos mester által olly jutányosan állapítottat meg, mintha azok elkészítése valamely mester műhelyében rendeltetnék meg, mivel minden részvényes tag a' munka jósága és tartósságaért egész egy esztendőig jót állani tartozik, annál fogva ezen társaság nemesak minden más hasonló vállalatnál vetelkedni, hanem azt rendkívüli jutányossággal 's fenemlített jót állása mellett felül is haladni képes. Ugyanazon raktárban mindennemű kockkapadlók (parquette) 's építési asztalos munkák a' legjutányosabb ár mellett vállaltatnak el 's különféle házi butorok kölesönöz-
A' polgári asztalos-mesterek egyes. részvényes társasága Kassán. 2-2

Figyelmeztetés.

Bruder Rudolf pozsonyi selyem- és gyapju-szövet-gyárában készített honi kelmék, a' f. é. bécsi müpar-kiállításkor a' hozzá értők által kitünőknek, és minden francia 's angol gyártványokkal vetelkedőknek találtatván: a' t. cz. közzönéséig figyelmessé tétetik nevezett gyárának harminczad-utczái Lika-házban létező raktárára, mellyben mindennemű díszes honi selyem- és gyapju szövet gyártványok, jutányos áron, nagyban és kicsiben kaphatók. 1-2

Haszonbérleti hirdetés.

A' szabad Jászkon kerületek közönségeinek, királyi, 's egyéb nemű haszonvételeik, úgymint: korcsmák, mészárszékek, vásári és piaci taksák szedése, vízi és szárazmalmok, halászat, vadászat, 's t. e' folyó 1845ik évi november 15ő napjától kezdve, három következéző évre, közárverés útján haszonbérbe kiadandók.

A' Jász kerületi közönségek részéről az árverés Jászberényben f. e. július 21én; a' Nagykon kerület részéről Kisujzállásán július 24kén; a' Kiskun alsó közönségek részéről Felegyházán július 28kán; a' felső közönségek részéről Kun-Sz.-Miklóson július 30án fog tartatni.

A' feltételek minden közönségben megtudhatók, — árverés alkalmakor pedig nyilvánosan ki fognak jelentetni. A' bérleti kívánók részéről minden esetre, ha ismértelek, erkölcsi jellemök és vagyonaik hiteles kimutatása, vagy a' kerületek birtokos lakosai közül elegendő batorságot biztosító kezes előállítás 's bálnapénzzeli ellátás szükséges. Kelt Jászberényben majus 23. 1845. Ba thó Ignác kerületi főjegyző. 2-3

Dunavizáltás: maj. 28án: 10' 4' 0" a' 0 fölött.

Kilian György
pesti kiadó könyvtárosnál megjelentek, és minden más könyvtárosnál kaphatók:
Kisfaludy Kassics Ignác
Praxis Juridica
Civilis, Stylare Juristarum Latino-Hungaricum.

Harmadik meg bővített és az újabb törvényekhez alkalmazott kiadás.
Két kötet, borítékban 4 ft 30 kr., vászonba kötve 4 ft 40 kr. p.p.

Magános magyar törvény
kérdések és feleletekben előadva
Acsádi **Acsády Sándor**,
kir. táb. h. ügyvéd által.

Harmadik kiadás az illető törvényezikkel bővítve.
8rét. 1814. Kemény borítékban 2ft p. 2-2

Borárverési híradás.

A' kir. örök alapítványi vörösbere nyi uradalomnak Veszprém megyebeli Vörösbere helységben létező pinczejében lerakott 1810. 1813 és 1844ik évi termés, öszvesen 1460 akó fejtes és jó minőségű fejer borai e' f. 1845ik évben két ízben, nevezetesen: először a' reánk jövő június 16án, és ha akkor el nem kel-
nének, augusztus 6án ugyanazon pinczenél tartandó közönséges árverés útján minden felsőbb jóváhagyás fentartása nélkül hordóként, de hordó nélkül el- és általadatnak. Melly időben és helyen tartandó árverésekre a' venni szándékozók készpénzzel ellátva ezennel hivatalosak. Zsol-dos János uradalmi tisztartó s. k. 2-3

Gabonaur váltó garashan, Pesten pesti, egyebütt pozs. mérőt értve.

	Tisztaháza	Kétszeres	Rozs	Arpa	Zab	Kukorica
Pesten, maj. 27. (pesti m.)	120-130	96	80-88	74	63-65	80-90
Szegeden, „ 14. (poz. m.)	70	50	48	40	45	56
Komáromban, „ 14. „ „	99	67	—	52	—	—
Győrött, „ 14. „ „	82	—	67	—	44	61
Mosonyban, „ 21. „ „	85-116	60-70	62-75	44-52	42-47	60-72
N. Szombatban, „ 20. „ „	103-112	—	67-72	47-50	40-42	—
Pozsonyban, „ 23. „ „	94-102	—	67-76	— 52	46-50	70
Miskolczon, „ 21. „ „	78-80	62-65	60-62	42-44	39-40	42-45